

Tilläggsdirektiv till Utredningen om vinst i skolan (U 2022:08)

2023-07-07

Helrenovering av friskolesystemet

- Det finns inbyggda fel i friskolesystemet som helhet. Drivkrafter och incitamentsstruktur behöver förändras.
- Det finns fristående skolor med många obehöriga lärare, bristande tillgång till skolbibliotek och problem med betygsinflation.
- Skolpengen har använts till olämplig verksamhet som inte har med utbildningen att göra.
- Oseriösa och olämpliga aktörer ska inte få förekomma inom skolväsendet.
- Det är dags för ett omtag i friskolepolitiken.

Utredning får tilläggsdirektiv

- Tilläggsdirektiv till Utredningen om vinst i skolan (U 2022:08).
- Utredaren ska bl.a. föreslå vinstutdelningsförbud eller annan vinstutdelningsbegränsning i olika situationer (s.k. vinststopp).
- Utredaren ska också föreslå en utvidgad ägar- och ledningsprövning och skärpta sanktioner.
- Fristående förskolor omfattas av direktivet.
- Joakim Stymne har utsetts till ny utredare.

1. Vinststopp

Utredaren ska utreda införande av vinststopp

- under de första åren efter nyetablering eller ägarbyte.
- om huvudmannen tar emot statliga bidrag som syftar till att höja kvaliteten.
- om huvudmannen förelagts att åtgärda brister i verksamheten.
- om en friskola underpresterar med hänsyn till exempelvis dess elevsammansättning.

1. Vinststopp (forts.)

- Regleringar eller krav på struktur i verksamheterna som gör att ekonomiska transaktioner är möjliga att följa och därmed möjliggör kontroll av att vinststopp följs.
- Krav att en enskild huvudman enbart ska bedriva skolverksamhet i företaget.
- Hinder för att vinststopp eller krav på användning av mottagna offentliga medel i skollagsreglerad verksamhet kringgås.

2. Utökad ägar- och ledningsprövning

- Krav på stabil ekonomi.
- Krav på långsiktigt ägande.
- Krav på ekonomiska garantier för att säkerställa elevens skolgång.
- Överväga om endast företag med säte i Sverige, EU- eller EES-land ska kunna godkännas.

3. Skärpta sanktioner

- Regler så att huvudmän snabbare åtgärdar brister – se över tillsynsmyndigheternas förutsättningar.
- Höjda vitesbelopp.
- System med sanktionsavgifter.
- Statlig tvångsförvaltning även av fristående verksamheter.
- Möjlighet för kommuner att återkräva utbetalda bidrag om företrädare för huvudmannen döms för brott eller använder medlen för annat än skolverksamhet.

4. Ytterligare åtgärder

- Se över förutsättningarna för inhibition av återkallelsebeslut.
- Föreslå förtydligande av att Skolinspektionen får intervjua elever under 16 år utan målsmans medgivande.
- Föreslå att kommuner obligatoriskt ska yttra sig över en ansökan om etablering av en fristående skola och vad yttrandet ska innehålla.
- Behovet av övergångslösningar ska analyseras då direktiven innebär omfattande förändringar av friskolesektorn.
- Identifiera hur kommunernas beredskap för att med kort varsel kunna ta emot barn och elever kan stärkas.

Redovisning

- Utredningstiden förlängs så att uppdraget ska redovisas senast den 28 februari 2025.

Tilläggsdirektiv till Utredningen om vinst i skolan (U 2022:08)

2023-07-07

